

EDITORIAL

¿Consumatum est?

El dissabte 18 d'abril de 2009 se celebrà en la Catedral de Valencia la presa de possessio del nou Arquebisbe, **Monsenyor Carles Osoro**. La cerimònia, que podia haver sigut perfecta, acabà embrutant-la una taca que pareix inevitable, la taca del catalanisme. Seguim pensant en la bona fe del Sr. Arquebisbe quan va llegir una part de l'homilia en, segons ell digue, "la llengua que molts de **vosaltres** heu escoltat als braços de les vostres mares". El text íntegre se publicà en **Paraula**, el diari semanal de l'Arquebisbat (per cert, a l'igual que l'homilia, escrit tot en castella, excepte alguna concessio puntual al "valencià", es dir, al català disfressat). Pero no, ni les nostres mares ni les nostres y-yes hagueren entes la llengua en que s'estava expressant; i si molts dels assistents l'entengueren es perque patim la **contaminacio** diària de la RTVV, de les institucions oficials i de l'ensenyança en general, que nos adoctrin en una llengua aliena. Volgueren donar-li un **vot de confiança** pensant que acabava d'arribar aci i encara era desconexedor d'esta agressio llingüística. Mantenim l'esperança en pensar que una maquiavelica ma havia esgotat entre els seus dits tan infame text, clavant-li un gol. El temps parlaria. I el temps ha parlat.

Sabedors de que durant els mesos següents el senyor Arquebisbe s'ha entrevistat en **Lo Rat Penat** i en la **RACV**, que l'hauran posat al corrent del problema llingüístic, nos produi un gran goig llegir el titular del *Levante* del 9 de decembre: "*Osoro apoya el misal en valenciano*". Pero quina **desilusio** en seguir llegint l'article i entendre que a on el diari diu "valenciano" s'ha de llegir "catalán". La noticia nos informa de que ara ya no estan els bisbes que en 2004 rebujaren el missal elaborat per la AVL, "alegant falta de pau llingüística", "pau" que -diuen- s'ha conseguit -miraculosament- des de que, en 2005, la AVL publicara els seus (que no nostres) *Diccionari Ortogràfic* i *Gramàtica*. Pareix que això dona via lliure per a catalanisar els texts eclesiastics.

Tambe el director de la revista **Saó** (supostament dedicada a l'evangelisacio cristiana, pero mes preocupada en fer apostolat progre-catalaner) califica al nou Arquebisbe com a "cómplice con la lengua autóctona"; si se referix a l'immunda *jerga* en que escriu la seua desviada publicacio estem apanyats. Pero no va desencaminat en l'us de l'expressio "complic", encara que no en la "llengua autoctona", sino en aquells que detenen el poder. ¿Acas no constituïx aço un eixemple caracteristic de la sempiterna **convivencia** entre l'Església i el poder politic, en la qual el poble queda sempre al marge?

Amparar-se en l'oficialitat es l'excusa mes vella, a mes d'indigna, per **falsa**. El fet de que

una norma s'haja convertit en llei no implica que siga bona o moralment acceptable. ¿O acas no es eixe l'argument que esgrimix la **Conferencia Episcopal** per a opondre's a les lleis que ha aprovat el Govern Central en materia d'abort i anticoncepcio, en declarar-les dita Conferencia com a promotores de l'infanticidi? ¿Per qué en uns casos es pleguen a l'imposicio politica i en uns altres li fan front? ¿Per qué en el nostre cas no planten tambe cara a "l'oficialitat" valenciana i es posen al costat del poble per a evitar la suplantacio de la seua llengua i la destruccio de la seua identitat? L'Església no es una institucio oficial, els sacerdots **no son funcionarios**, i no tenen cap obligacio de catalanisar-se "per llei". I no nos val que el senyor Arquebisbe se declare a favor de "todo lo que venga bien para anunciar a Jesucristo", perque lo que ve be es parlar a la gent en la seua llengua, i si no, que tornen a celebrar la missa en **llati**.

Estem **farts** de ser un calaix de sastre en el que tot cap. Farts d'humiliacions. De nou hem de soportar que vinga un atre foraster, siga l'Arquebisbe o el sursumcorda, a ciscar-se en la nostra llengua i a chançar-se dels nostres sentiments, en l'excusa de l'oficialitat. Causa trista que als fidels que sentiren l'homilia ades citada no els importara que el valencià fora una **anecdota** en tan llarg discurs, i ni tan sols paregue molestar-los (a tenor dels aplaudiments) que eixa anecdota fora català disfressat.

No nos cansarém de repetir-ho: tot lo que ixca de la AVL no aprofita perque es **fals, manipulador** i intrinsecament **roïn**, com inconfessables i perverses foren les intencions dels que la crearen. Si Monsenyor Osoro vol anunciar a Jesucrist seguint els dictamens d'eixa antiacademia, que ho faça, pero els valencians conscienciats de ser-ho no ho haurien d'acceptar mai.

Estes coses no nos passarien si la primera volta que el retor en la missa, o el bisbe, o l'arquebisbe,... amollaren, un "nosaltres", un "amb" o un "aleshores",... la gent **s'alçara** i els deixaren a soles (¿o acas en son majoria els progres catalaners que siguen catolics practicans?).

No dubte, Monsenyor Osoro, que a molts dels fidels deixarà de trobar-los en les esglésies quan prenga la decisio d'oficialisar el català en l'Arquidiocesis Valentina. Haurém de recordar-li que la fidelitat se li deu al **Evangeli**, i que esta no s'ha de confondre en la fidelitat a l'Església i menys encara en la fidelitat al **clero**.

En esta vida u s'ha de banyar i prendre decisions, encara que a vegades no se puga contentar a tots, pero no se pot servir a dos amos. Que el **Espirit Sant** els allumene i a nosatres nos done força per a viure llunt de qui predica en una llengua falsa i ignominiosa.

LA CITA

Pilato (...) prengue aigua i se llavà les mans davant del poble, dient: Inocent soc yo de la sanc d'este just; alla vosatres.

Mateu 27,24

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: ¿CONSUMATUM EST?
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **REAL COLEGE SEMINARI DEL CORPUS CHRISTI**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XXXVII): **PARLEM DE MONIATOS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **R. C. S. DEL CORPUS CHRISTI** (Continuacio)
• RESENYA BIBLIOGRAFICA: **CONTAR I CANTAR**
- 4
• PASSATEMPS
• RONDALLA: **JOANOT EL BARQUER I EL SABI IMPERTINENT**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

Comencem un nou any en energies renovades, i apelem a, que, si te el mateix estat d'ànim, no desmaye en fer i repartir fotocopies d'est eixemplar. I si es desmaya, no patixca; ya el reanimarém en una copeta de mistela de la botella que no s'acabaren els *Reixos*.

ACTIVITATS CULTURALS GINER DE 2010

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Cardona Vives

C/ En mig, 23-9º-27º. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
info@inev.org

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
www.pjvalencianista.org

Rogle: Vore quadro a banda en esta pagina

13 Gin (dimecres) 19:15 h. La Llar. C/
Menéndez Pelayo, 10. Alfafar.

CURS de Llengua Valenciana (reanudació de les classes)

+Info: **IEV, PJV i Rogle**

17 Gin (dumenge) 9:00 h. Museu de la Ciutat.
Plaça de l'Arquebisbe, 3. Valencia C.

EXCURSIO a Valencia C.: Bioparc i Torres de Serrans

Eixida: plaça Fadrell (Castello) a les 9:00h.

Tornada des de Valencia C., aprox. 18:00 h.

+Info: **Cardona Vives**

28 Gin (dijous) 19:30 h. Saló d'Actes de la Notaria "Arias/Frias/Serrano-Notarios". Plaça Cardona Vives, 10. (Castello)

CONFERENCIA: Miquel Angel Lledó: "La percepció sociolingüística de la llengua valenciana"

+Info: **Cardona Vives**

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. Si desiges, no obstant, adquirir un major compromís, pots fer-te **soci** o **colaborador** de la nostra associació (trobaras la fulla d'alta i més informació en la nostra web, o a través dels contactes de CONTACTA EN NOSATRES).

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agrats. El nostre número de conte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 Valencia ciutat
Telefon: 617 030 370

rogle@rogleconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com
www.cardonavives.com
www.enkara.org
www.pjvalencianista.org

PATRIMONI VALENCIÀ

M^aA.M.C.

REAL COLEGE SEMINARI DEL CORPUS CHISTI

En el Cap i Casal del Regne de València, fundat per **Joan de Ribera**, Patriarca d'Antioquia i Arquebisbe i Virrei de València, es troba el **Real Colege Seminari del Corpus Christi**, conegut popularment com **El Colege del Patriarca**. Esta construcció se deu al desig personal de Joan de Ribera, qui, en connexió en l'espirit del **Concili de Trento** de crear seminaris dedicats a la millor formació del clero, fundà esta institució dedicada a la formació sacerdotal.

Les obres s'iniciaren el dia 30 d'octubre de 1586 sent el mateix Arquebisbe qui posà la primera pedra, assistint ad este acte, junt al **Capítol catedralici**, el llavors Virrei de València, En **Francesc de Moncada**, com te d'Aytóna i Osuna. El lloc del seu emplaçament, estratègicament situat front a l'edifici de l'Universitat, buscava facilitar als futurs seminaristes l'assistència a les classes que s'impartien en eixe centre.

El conjunt arquitectònic del Colege del Patriarca respon al gust personal del seu fundador Joan de Ribera. Dins del panorama del **Renaixement** la seua factura està considerada d'interès excepcional, destacant principalment la profusió d'estils italians. El pedrapiquer **Guillem del Rey** fon l'encarregat de la realització de la majoria dels diferents espais que conformen esta construcció.

La totalitat de les obres del Colege finalisà l'any 1615 i, encara que s'alçà en un temps recort, foren necessaris prop de 29 anys per a la seua construcció. El Patriarca intervingué personalment en les obres encomanades, elecció d'artistes, vigilància de les obres, correcció de plans i esbossos; també donava idees per a que foren realitzades pels constructors i artistes, conseguint que esta institució arribara a ser una obra personal seua, la qual no pogué vore finalisada puix falli abans de la seua conclusió.

L'inauguració parcial del Colege es va produir el dumenge 8 de febrer de 1604 i, encara que les obres no estaven acabades, Joan de Ribera volgué aprofitar l'estància en València dels reis **Felip III** i la seua consorte **Margarita d'Austria**, per a que ells inauguraren la **Capella** del Real Colege.

Les **dos portades principals** del Colege se situen una al costat de l'atra en el carrer de la Nau. La de l'esquerra permet l'accés a l'iglesia, a través d'un

vestíbul, en el qual es troba el famós **Drac del Patriarca**, protagonista d'una llegenda popular, i que en realitat es un caïma, al que nomenaven Lepanto, procedent de les missions americanes. La porta de la dreta dona accés a un altre vestíbul, en funcions d'atri i de porteria, i d'allí s'accedix al claustre i a la **Capella del Monument**, coneguda també com **Capella de la Puríssima**. Esta porta, en llinar, es més senzilla i pràcticament sense decoració.

La portada considerada principal es la que dona accés a l'iglesia. Presenta una major decoració, conformada per una porta en llinar en dobles columnes doriques recolzades sobre un alt basament. La seua frontera curva està decorada en un escut del Patriarca i una data: **MDCIII**. Dalt d'esta hi ha un frontis més menut en l'inscripció **CORPUS CHRISTI**.

CLAUSTRE

El conjunt de la construcció, de planta trapezoidal, s'organisa al voltant d'un **claustre central** ampli i alluminat, al que donen totes les dependències de l'edifici, exceptuant les del servici. Se compon de dos nivells de galeries i una porta en l'extrem oposat. En el claustre alt se troben les dependències oficials del Colege: sala d'estudi, arxíu, administració, habitacions rectorals, sala de regidors, sala de mapes. Al peu de l'escala principal està l'aula, i proxí a ella el refectori. Les cel·les dels col·legials i la biblioteca estan en la part més alta de l'edifici. Este claustre està considerat un dels més harmoniosos del Renaixement, destacant en ell les columnes de marbre de Carrara i una estatueta en el centre que representa al Beat Joan de Ribera assentat, obra de **Marià Benlliure** (1895).

La construcció de la **Iglesia del Corpus Christi** s'inicià en l'any 1590. Presenta planta de nau única en dos capelles obertes a cada costat. L'intersecció del creuer es cobrix en una cúpula –la mija taronja-, element que sobreix de l'edifici, coberta en l'exterior per les típiques teules vidriades, en blanc i blau. La mija taronja s'alça sobre un esvelt tambor en huit finestres el qual es remata en una llanterna, esquema novel·los en la València del segle XVI i que sera un model a seguir per a moltes cúpules d'iglesies valencianes, sobre tot els temples concebuts en estil barroc, com es el cas de la Basílica de la Mare de Deu dels Desamparats. Als peus de la nau se troba el cor alt.

(Continúa en la pagina 3)

Parlem de moniatos

Parlem dels moniatos bons: de la moniatera; que n'hi ha d'atres (humans), ben roïns.

El moniato, nom vulgar de l'espècie *Convolvulus batatas*, de la família de les **convulvacees**, és una espècie herbàcea anyal, de creiximent ràpid, de 30 cm. fins a 1 m. d'altura, en brots rosseguers o trepadors.

El moniato és un tubèrcul apreciat i encara prou consumit en pobles de **Amèrica del Sur** a l'igual que en **Indochina**, a on, junt en la dacsca, es pot dir que són els aliments bàsics d'una bona part de les seues poblacions. Ací en **Espanya**, i particularment en el nostre Regne, els que ja portem més de set dècades a l'esquena li tenim un afecte i carinyo especials, puix que, **després de la "guerra incivil"** i durant prou d'anys, fon un dels primers aliments que tinguerem a l'abast de manera regular; se'ls menjavem crus directament collits (furtats) en el camp, bollits o torrats al forn. A la vegada feyen de pa, que no en teniem sempre, i de companage. ¡Qué bons estaven i quants problemes ajudaven a resoldre als nostres pares! Temps de gran carestia de tot que anarem passant a base de moniatos, creïlles i coca de dacsca. Per a qui fins a hui no l'haja provat, li'l recomane torradet al forn; segur que serà una bona experiència que m'agrairà.

El moniato té una gran similitud en la creïlla, encara que de forma més irregular, allargada i acabat en punta. En el nom de **moniato** són reconeguts els tubèrculs que tenen la **molla blanca**, mentres que els de **molla rosada** es coneixen com a **batates**. Les **aplicacions culinàries** són quantioses, sent les més naturals cuita o torrà. També s'obté un tipo de farina d'a on es produïx un pa dolç molt apreciat en l'industria pasticera per a l'elaboració de tortades i confitures, aixina com per a la conserva. Respecte a la seua **composició química**, conté d'un 67 a un 80% d'aigua; el 3% de substàncies minerals; 0,3% de greix; 0,5% de celulosa; del 4 al 10% de sucre; del 9 al 16% de fècula i del 1 al 1,5% de substàncies nitrogenades.

La **collita**, per tant el seu consum, se centra entre els mesos de novembre fins a març. El seu consum, per cert, està en franca **decadència**, potser perque degut a l'alt contingut de sucre i fècula favorix l'engrossament. La seua producció en València, a l'igual que en el restant d'Espanya, pràcticament ha desaparegut o es de caracter presencial, encara que sempre n'hi ha prou per a no perdre la bona costum de poder elaborar i fruit dels famosos **pasticets de moniato** tradicionals de les festes nadalenques i dels **Reis**.

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.M.M.

Oller Benlloch, Mª Teresa i Calatayud, Vicent R.
Dibuixos d'Enric Martí. Canta: Cor Popular de LRP
Contar i cantar. Recull de narracions i cançons populars valencianes. (Llibre i cassette)
Col. Rodamon, 2. Lo Rat Penat, València, 1994. (81 pag.)

Recomanem per als mes menuts un **recull de contes**, tots ells dramatisables, que van acompanyats d'una **gravació d'audio**, en la finalitat d'ajudar a la millor comprensió de totes les narracions, inclus si no se sap llegir, i que nos convida a recordar aquelles histories que eixien dels llavis dels nostres majors i que nos tenien boquioberts per les emocions que nos transmetien.

Un total de **nou relats** i unes atres tantes **cançons** componen esta edició. Els continguts han segut arreglats per **Mª Teresa Oller** –la nostra gran musicologa- en una labor de camp que garantisa l'autenticitat d'estos, puix estan presos directament de diferents comunicadors i transcrits i traslladats en tota la naturalitat en que eixos relators els han contats, i nomes dotats del convenient estil propi de **Vicent R. Calatayud**, que els ha impregnats en la seua forma d'escriure per a que gogem del seu valor literari.

D'entre les histories que trobarém en esta publicació destaquen: *Per la flor del liri blau, Els masers d'Alcoy, Les set cabretes, El Sr. Rector i l'ama...* una serie de relats que el llector podra fruit llegint, o contant si s'anima a aproximar-se ad esta obra, alhora que participar de les interpretacions musicals que l'acompanyen, interpretades pel **Cor Popular** de Lo Rat Penat.

PATRIMONI VALENCIÀ

R. C. S. DEL CORPUS CHRISTI

(Ve de la pagina 2)

La decoració de l'iglesia es obra del pintor genoves **Bartolomé Matarana** (1550-1625), el qual la va recobrir en pintures murals al fresc que narren la vida dels sants vicentins -**Sant Vicent Martir** i **Sant Vicent Ferrer**-; tambe se poden contemplar imatges de la València del segle XVI. El llenç mes destacat de tota l'iglesia, obra de **Francesc Ribalta**, es el que se troba en el centre del retaule major; representa el **Sant Sopar**, i l'imatge del **Sant Caliç**, el que es venera en la Seu Valentina, presidix l'obra. El revestiment ceramic del socul que volteja l'interior del temple es tradicional de l'art valencià.

La torre campanar se sobreeleva, com la cupula, sobre el perfil de l'edifici i està situada en un dels seus extrems. Es un element que resulta transcendental en la arquitectura valenciana del segle XVII; presenta planta en forma de prisma de quatre costats i està construïda en rajola i reforçada en els cantons en els cantons en pedra sellar. De la seua figa destaca el cos de campanes, decorat en mensules, arquerius de mig punt i coronat per pinacul rematats en boles. Te huit campanes, la mes antiga es la **Despertadora** o **Barbera** (1550), i la mes moderna, el **Beato** (1914).

CUPULA DE L'IGLESIA

El Colege alberga la **biblioteca** de Joan de Ribera i el seu **archiu**, fonts d'informació crucials per a l'investigació, tant sobre el Patriarca, com sobre la seua epoca; els seus fondos s'han seguit incrementant en magnifiques aportacions, destacant, d'entre el contingut d'obres i documents del segle XVIII, l'epistolari de **Gregori Mayans i Siscar**, el mes importat dels il·lustrats valencians. A tot aço s'ha d'afegir el **Archiu de Protocols del Colege**, unic en Europa, que guarda vintinou mil registres de dos mil notaris, que comprenen des de 1370 fins a 1890, i que constituïx una font historica basica per a coneixer la societat valenciana d'este periodo.

La declaració d'este conjunt patrimonial com a **Monument Historic-Artistic** li fon otorgada especialment per les seues instal·lacions museístiques, puix en el **Museu del Patriarca** s'expon una important selecció de lo millor de les coleccions de Sant Joan de Ribera. En total s'exhibixen 60 obres representatives dels segles XVI i XVII; entre unes atres, pintures de **Paolo de San Leocadio, Joan de Joanes, J. J. Espinosa** i **F. Ribalta**.

El complex del Real Colege del Corpus Christi es un dels monuments mes importants del patrimoni valencià que no pot deixar de visitar-se. L'edifici trenca en l'arquitectura tradicional valenciana en incorporar els nous models del Renaixement, a banda de respondre al gust molt personal del seu fundador, el Patriarca Ribera.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Sensacio que s'experimenta davant d'un descens de temperatura.	1.	1.	2.
	2. Recipient d'escurada o d'un altre material utilitzat per a arregar l'orina o els excrements.	2.	—	—
	3. Cantitat de líquid que se beu d'una vegada.	3.	—	—
	4. Privaciació total de la vista.	4.	—	—
	5. Escrit al revés. Raïm secat.	5.	—	—
	6. Immundicia, porqueria, pols.	6.	—	—
La solució a peu de pagina.	PARAULES VERTICALS:			
	1. Estar ocios, no treballar. Descansar, reposar.			
	2. Fer força contra algú o alguna cosa per a moure-la o rebu- jar-la.			

RONDALLA

Joanot el barquer i el sabi impertinent

Joanot era un home senzill que tenia com a ofici el de barquer. Varis pobles de la contornada estaven separats per un ample i **cabalos** riu i el seu quefer consistia en traslladar païsans, turistes o visitants d'una vora a l'atra. El nomenat riu era molt perillós i traïcioner i per això mateix respectat i temut, especialment en dies tempestuosos.

Un **grisenc** i ennuvolat dia de **primavera d'hivern**

s'acostà per allí un sabi erudit.

-Bon dia, barquer, -saludà el sabi- ¿seria tan amable de dur-me a Sant Miquel?

-Bo, lo que se diu bo, no se si sera,

perque el cel amenaça pluja i de les fortes. Lo mes prudent es que esperem a que millore l'orage -respongue Joanot-.

-Ya me done conte, bon home, pero yo no tinc por a la pluja. Com a home instruit se controlar els meus impulsos i emocions mes primitives i la por es una aprensió ridicula. Un

adult ha de saber dominar les perturbacions de l'anim, ¿no li pareix? -s'expressà l'erudit en eloqüencia-

-Mire, yo no he entes massa be lo que acaba de dir, pero me dona en el nas de que s'**encabota** en eixir ara i fixe's que ya està començant a **purnejar** -digue el barquer-

-¿Com es possible que no m'entenga? -exclamà sorpres l'home sabi- ¿Es que

voste no ha estudiat gramatica? ¿Acas no ha dedicat temps a dependre l'art de parlar i escriure correctament una llengua?

-Puix sincerament no -contestà Joanot-

-En eixe cas, amic, me pense que ha malgastat la mitat de sa vida -sentencià l'atre-

Finalment i degut a l'insistencia de l'impertinent client pujaren a la barca, pensant Joanot que quant abans el perguera de vista seria lo millor.

-El paisatge que nos envolta es senzilla-

ment espectacular -digue admirat el sabi-. ¿Sabia voste que la proporció aurea està present tambe en la Naturalea? Suponc que ha sentit parlar de la proporció aurea, porque... ¿haura estudiat Matematiques, per lo manco?

-Puix va a ser que no. Yo en les quatre regles que m'ensenyà mon pare m'he apanyat molt be -repliquà el barquer-

-En eixe cas, amic, me pense que ha malgastat l'atra mitat de sa vida -de nou sentencià solemne l'erudit-

De sobte s'alçà una **ventolera** acompanyada de forta pluja i la tempestat caigue sobre ells sense pietat. Les aigües del riu, **embravides**, formaven ones que amenaçaven en engolir-se la fragil embarcació. I esta començà a **bossobrar**.

-¿Depregue alguna vegada a nadar? -crijà Joanot enmig del fort soroll-

-iNo! -exclamà l'home sabi- iYa sap voste que yo soc un intel·lectual!

-iEn eixe cas, amic, -contestà el barquer- me pense que ha malgastat TOTA sa vida, porque nos estem afofant!

Basat en un anonim sufi

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	ça. Irritar, enfurir.	Purnejar/ gotejar: Ploure llaugerament, caent nomes algunes gotes menudes.
Cabalos: Dit d'un riu, que porta molta aigua.	Encabota, de encabotar-se/ entestar -se: Desig vehement de fer o conseguir algun proposit; tenacitat i constancia en conseguir-lo.	Ventolera/ ventada: Colp de vent fort i de poca duracio.
De sobte/ repentament: Locució adverbial. Allo que succeix de manera rapida i inesperada.	Grisenc/ grisaceu: De color que tira a gris.	Sossobrar/ naufragar: Dit d'una embarcació, que es troba en perill d'afonar-se per la força i contrast dels vents.
Embravides, de embravir/ envalentir: Dit habitualment de la mar quan fa gran onage, o del vent quan bufa en for-	Primavera d'hivern/ autumnne: Estació de l'any que precedix a l'hivern.	

Solucio: 1. FRET 2. COSSIOL 3. GLOP 4. CEGUERA 5. PANSA 6. BRUTEA Verticals: 1. FOLGAR 2. ESPENTAR

I RECORDA...La nostra primera paraula es **folgar**. Sinonim d'esta seria **folgaçar**: estar voluntariament ocios. **Folga** es l'interrupció colectiva de l'activitat laboral per part dels treballadors, en el fi de reivindicar certes condicions o manifestar una protesta. La persona que fa folga se diu **folguiste/a**. **Folgança** significa descans, quietut; carencia de treball; plaer, diversio.

La segona paraula es **espentar**. Una **espena** es l'impuls que se dona en força per a apartar o moure ad algú o alguna cosa. L'accio i efecte d'espentar es **espentat/-ada**. Sinonim d'espentar es **espen-tejar**.